

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

**Briselē, 2011. gada 17. novembrī (21.11)
(OR. en)**

16620/11

SAN 234

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)/Padome

Temats: NODARBINĀTĪBAS, SOCIĀLĀS POLITIKAS, VESELĪBAS UN
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS PADOMES SANĀKSME
2011. GADA 1. UN 2. DECEMBRĪ

Projekts – Padomes secinājumi "Agrīna saziņas traucējumu konstatēšana un
ārstēšana bērniem, tostarp izmantojot e-veselības instrumentus un inovatīvus
risinājumus"

- *Padomes secinājumu pieņemšana*

(Publiskas debates saskaņā ar Padomes reglamenta 8. panta 2. punktu [ierosinājusi
prezidentvalsts])

1. Sabiedrības veselības aizsardzības jautājumu darba grupa ir apspriedusi pielikumā izklāstīto Padomes secinājumu projektu un panākusi par to vienošanos.
2. Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta apstiprināt darba grupas vienošanos un iesniegt secinājumu projektu pieņemšanai EPSCO padomes 2011. gada 2. decembra sanāksmē.
3. Padome tiek aicināta pieņemt secinājumu projektu un nosūtīt secinājumus publicēšanai *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Projekts – Padomes secinājumi
Agrīna saziņas traucējumu konstatēšana un ārstēšana bērniem,
tostarp izmantojot e-veselības instrumentus un inovatīvus risinājumus

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

1. ATGĀDINA, ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 168. pantu, nosakot un īstenojot visu Savienības politiku un darbības, ir jānodrošina augsts cilvēku veselības aizsardzības līmenis. Savienības rīcība papildina dalībvalstu politiku un ir vērsta uz to, lai uzlabotu sabiedrības veselību, veiktu slimību profilaksi un novērstu draudus fiziskajai un garīgajai veselībai. Savienība un dalībvalstis veicina sadarbību ar trešām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām sabiedrības veselības jomā;
2. ATGĀDINA, ka visiem ES pilsoņiem, īpaši bērniem, vajadzētu būt vienlīdzīgām iespējām attīstīties. Tas būtu jānodrošina, darot pieejamus vajadzīgos instrumentus un procedūras veselības problēmu profilaksei, konstatēšanai, ārstēšanai un novērošanai;
3. ATGĀDINA, ka viens no ES veselības aizsardzības stratēģijas 2008.–2013. gadam¹ stratēģiskajiem mērķiem ir atbalstīt dinamiskas veselības aizsardzības sistēmas un jaunas tehnoloģijas, atzīstot, ka jaunas tehnoloģijas var uzlabot slimību profilaksi, diagnosticēšanu un ārstēšanu, sekmēt pacienta drošību un uzlabot veselības aizsardzības sistēmu koordināciju, resursu izmantojumu un ilgtspējību;
4. ATGĀDINA Padomes 2010. gada 8. jūnija secinājumus par taisnīguma un veselības aizsardzības jautājumiem visās politikas jomās – solidaritāte veselības aizsardzībā² un Padomes 2009. gada 1. decembra secinājumus par drošu un efektīvu veselības aprūpi, izmantojot e-veselības sistēmu³;

¹ 14689/07 (COM(2007) 630 galīgā redakcija).

² 9947/10.

³ OV C 302, 12.12.2009., 12. lpp.

5. ATZINĪGI VĒRTĒ secinājumus, ar kuriem nāca klajā 2011. gada 22.–25. jūnijā Varšavā (Polija) notikušais Audioloģijas sabiedrību Eiropas federācijas 10. kongress⁴ un kuros uzsvērts, ka saziņas traucējumi bērniem ir nozīmīga problēma un ka ir svarīgi tos agrīni konstatēt un tos novērst, kā arī secinājumus, ar kuriem nāca klajā 2011. gada 10.–12. maijā Budapeštā (Ungārija) notikusī e-veselības ministru konference un kuri veltīti labākai un plašākai e-veselības un telemedicīnas izmantošanai;
6. ATZĪMĒ, ka sabiedrības veselība atšķiras gan ES dalībvalstu iekšienē, gan starp valstīm, un šīs atšķirības ir saistītas ar dažādiem faktoriem, tostarp ar atšķirībām izglītībā, sociālajā un ekonomiskajā situācijā, dzīves un darba apstākļos, dzīvesveidā un veselības aprūpē;
7. ATZĪMĒ, ka aizsardzībā pret slimību un traucējumu attīstību liela nozīme ir profilaksei, agrīnai konstatēšanai, novērošanai un aktīvai uzraudzībai. Īpaši svarīgi tas ir attiecībā uz bērniem, kuru attīstībai ir svarīga laba veselība, un tas ietekmē viņu turpmākās dzīves kvalitāti un sabiedrisko un ekonomisko stāvokli nākotnē;
8. ATZĪMĒ, ka saziņa ir cilvēkiem piemītoša kompleksa prasme, kurā apvienoti fiziski un garīgi elementi. Saziņas traucējumus var aprakstīt kā dzirdes, redzes un runas defektus, kas ietekmē spēju uztvert, saprast, radīt un paust verbālu, neverbālu un grafisku informāciju;
9. UZSVER, ka saziņas traucējumi ir svarīgs ilgstošas invaliditātes cēlonis, kas rada lielu ietekmi bērībā. Eiropas Savienībā dzirdes, redzes un valodas defekti var būt katram piektajam bērnam, tie var izpausties jau ļoti agrīnā vecumā un nelabvēlīgi ietekmēt pašu skarto personu attīstību. Tāpēc nediagnosticsēti un neārstēti kognitīvās attīstības kavējumi un traucējumi lieki apdraud bērnu sekmes izglītībā un sabiedriskos un ekonomiskos panākumus turpmākajā dzīvē;

⁴ "Eiropas vienprātības paziņojums par vispārēju dzirdes, redzes un runas pārbaudi pirmsskolas un skolas vecuma bērniem."

10. ATZĪMĒ, ka saziņas traucējumus bērniem vajadzētu konstatēt, izmantojot vispārējas pārbaudes pēc iespējas agrāk. Skolas gaitu sākums ir pēdējais brīdis problēmas konstatēšanai, lai novērstu vai samazinātu tās negatīvo ietekmi uz bērnu valodas un kognitīvo attīstību. To apliecina fakts, ka dzirdes, redzes un runas traucējumi ir vērā ņemami iemesli problēmām mācībās un grūtībām valodas prasmju apguvē, kas bērniem ir būtiskas, lai viņi varētu efektīvi sazināties;
11. ATGĀDINA, ka plaši pierādījumi liecina – profilakse, agrīna konstatēšana, uzraudzība un piemēroti pasākumi saziņas traucējumu risināšanai varētu ļoti efektīvi palīdzēt novērst vai līdz minimumam samazināt šādu problēmu sekas. PVO dati liecina, ka ar profilakses, agrīnas diagnostikas un administratīvu pasākumu palīdzību var izvairīties no puses visu nedzirdības un dzirdes traucējumu gadījumu. Ļoti svarīga ir problēmas apzināšanās, integrēta un saskaņota starpdisciplināra pieeja, kas jāpapildina ar vecāku aktīvu iesaistīšanos visā bērna attīstības procesā gan veselības aprūpes, gan izglītības sistēmā;
12. ATZĪMĒ, ka pakļaušana pārmērīgam troksnim izraisa arvien plašāku dzirdes zaudējumu bērniem. Tam par cēloni ir arī audiovizuālu iekārtu nepareiza lietošana, kā apstiprinājusi ES Iespējamā un jaunatklātā veselības apdraudējuma zinātniskā komiteja⁵;
13. UZSVER, ka šobrīd īstenotās darbības ar mērķi novērst, konstatēt, diagnosticēt, ārstēt un novērot saziņas traucējumus bērniem būtu pastāvīgi jāpielāgo metodēm, kas varētu būt izmaksu ziņā efektīvākas;
14. UZSKATA, ka valstu, reģionu un/vai vietējās veselības aizsardzības programmās un pasākumos pēc iespējas agrāk būtu jāiekļauj vispārēja dzirdes, redzes un runas spēju pārbaude, izmantojot uz zinātniskiem pierādījumiem balstītas metodes, lai sniegtu ieguldījumu vienlīdzīgu izglītības, sociālo un ekonomisko iespēju nodrošināšanā visiem bērniem;

⁵ ES Iespējamā un jaunatklātā veselības apdraudējuma zinātniskā komiteja: Potenciālie veselības apdraudējumi, ko rada pakļaušana troksnim no personīgajiem mūzikas atskaņotājiem un mobilajiem tālruņiem, kuriem ir mūzikas atskaņošanas funkcija. 26. plenārsēde 2008. gada 23. septembrī.

15. UZSKATA, ka e-veselība ir svarīgs instruments veselības aprūpes kvalitātes uzlabošanā. E-veselība var palielināt vispārēju pārbaudi, diagnosticēšanas un ārstēšanas efektivitāti un pieejamību saziņas traucējumu jomā. Visos saziņas traucējumu konstatēšanas un novērošanas posmos var izmantot inovatīvus diagnostikas risinājumus un datu pārvaldības sistēmas. E-veselības pakalpojumu ieviešana var atvieglot datu analīzi un apmaiņu starp dalībvalstīm zinātniskiem, epidemioloģiskiem un organizatoriskiem nolūkiem. Profilaksē, izglītībā un apmācībā kā efektīvu instrumentu var izmantot telemedicīnu;
16. UZSKATA, ka integrēta un saskaņota darbība dalībvalstīm var palīdzēt novērst nepilnības, kas pastāv bērnu saziņas traucējumu jomā;
17. AICINA dalībvalstis:
- valsts, reģiona un/vai vietējā veselības aizsardzības politikā un programmās arī turpmāk par prioritāti uzskatīt bērnu dzirdes, redzes un runas traucējumu agrīnu konstatēšanu, izmantojot vispārējas pārbaudes un uzraudzību un apsverot starpdisciplīnu pieeju,
 - apsvērt iespēju veicināt to, lai tiktu novērsts trokšņa izraisīts dzirdes zaudējums bērniem,
 - stiprināt centienus uzlabot sabiedrības informētību par bērnu saziņas traucējumiem,
 - stiprināt sadarbību saziņas traucējumu jomā, apmainoties ar informāciju, zināšanām, pieredzi un paraugpraksi, tostarp izmantojot e-veselības instrumentus un inovatīvas tehnoloģijas, lai sasniegtu izmaksu ziņā visefektīvākos risinājumus, nodrošinātu bērniem vienlīdzīgas iespējas un apmierinātu pacientu individuālās vajadzības;

18. AICINA dalībvalstis un Komisiju:

- apsvērt iespēju saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē ⁶ attiecībā uz Eiropas references tīkliem veicamā darba procesā iekļaut prasību par to, ka ir jākoncentrē speciālās zināšanas vai resursi bērnu saziņas traucējumu jomā,
- veicināt sadarbību un dalīšanos ar pētījumu rezultātiem, zināšanām un zinātniskajiem pierādījumiem saistībā ar saziņas traucējumiem, kā arī šo jautājumu pienācīgi ņemt vērā saistībā ar šobrīd īstenojamām Eiropas Savienības e-veselības iniciatīvām, tostarp e-veselības tīklu, kas paredzēts Direktīvas 2011/24/ES par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē 14. pantā;

19. AICINA Komisiju:

- uzsvērt to, cik svarīgi ir saziņas traucējumi kā faktors, kas nelabvēlīgi ietekmē cilvēku attīstību, un turpmākajā darbā pievērst šim jautājumam pienācīgu uzmanību,
- līdz 2013. gada beigām pielāgot kritērijus un nosacījumus Eiropas references tīkliem saskaņā ar Direktīvu 2011/24/ES par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē, līdz ar citiem faktoriem ņemot vērā pieredzi, kas gūta sadarbībā starp centriem, kuri specializējušies saziņas traucējumu ārstēšanā.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/24/ES (2011. gada 9. marts) par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē (OV L 88, 4.4.2011., 45. lpp.).